

Кількість прибуттів і відбуттів в Еквадорі, млн. осіб

Рік	2013		2014		2015	
	Кількість, млн.	Частка, %	Кількість, млн.	Частка, %	Кількість, млн.	Частка, %
Прибуття	1,364	0,13	1,557	0,14	1,666	0,14
Відбуття	1,138	0,10	1,278	0,11	1,359	0,12
Світ	1087,000	100	1133,000	100	1184,000	100

Перспективний розвиток туризму в Еквадорі значною мірою залежить від політичної стабільності країни, від чесності правителів, від підтримки уряду у разі форс-мажорних обставин, що впливають на туристичні райони, від гарантій якості туристичних продуктів і конкретних заходів щодо забезпечення безпеки туристів. [5].

**Висновок** Незважаючи на економічну кризу та нестабільну політику, туризм в країні розвивається, тому що Еквадор пропонує туристам, за невисокими цінами, неймовірне поєднання екзотичності природи, культури, гастрономії, історії та інших рекреаційних ресурсів, які в свою чергу, роблять еквадорський туристичний продукт конкурентоспроможним на світовому ринку.[5].

Щоб поліпшити туристичну індустрію, Еквадору необхідно ефективне управління туризмом і правильна організація туристичної діяльності, зміцнення існуючої та створення нової матеріально-технічної бази (дороги і готельні та розважальні комплекси), залучення досвідчених і кваліфікованих кадрів, щоб підвищити рівень якості туристичних послуг, і найголовніше: знизити рівень злочинності і забезпечити більш високий рівень безпеки для туристів.

#### ЛІТЕРАТУРА

- 1.LaHora – Crisis y terremotoafectansectorturísticodeEcuador // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://lahora.com.ec/>
- 2.MinisteriodelInterior // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.ministeriointerior.gob.ec/requisitos-para-ingresar-a-ecuador/>.
- 3.Panorama OMT delturismointernacional – Edición 2016 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.e-unwto.org>.
- 4.<https://stranamira.com/turizm/ekvador/>
- 5.Аргельо Дж. Перспективи розвитку міжнародного туризму в Еквадорі // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/20943/1/131-132.pdf>
- 6.Кропив'яної А., Новікова А. Путівник по Латинській Америці. СПб: ЗАТ "Multiprint Північно-Захід", 2008.
- 7.Мирошнікова В. та ін. Країни світу. Америка. Австралія. Океанія. Харків: Фоліо, 2006. — 317 с.
- 8.Ромеро Б. Анализ экономики развития туристической отрасли Эквадора // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.tpinauka.ru/2016/05/Bonilla.pdf>

Кардаш Д.

Науковий керівник – доц. Чеболда І.Ю.

#### ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ ЯК УМОВА СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СУСПІЛЬСТВА

На сучасному етапі розвитку цивілізації, суперечності між суспільством і природою, вимагають найшвидшого теоретичного і практичного вирішення. Людство знаходиться в глухому куті і якщо не буде знайдено і реалізовано найоптимальніший вихід з нього, загибель суспільства і колапс біосфери настануть із невідворотною закономірністю [1]. Час, що залишився слід витратити вже не на роздуми, а на прийняття рішень та конкретні дії.

Сьогодні, як ніколи, перед людством стоїть питання про необхідність зміни свого ставлення до природи і забезпечення відповідного виховання і освіти нового покоління. У сучасному складному, різноманітному, динамічному, повному протиріч світі проблеми навколишнього середовища (екологічні проблеми) набули глобального масштабу. Основою розвитку людства має стати співдружність людини і природи. Кожен повинен зрозуміти, що тільки в гармонійному співіснуванні з природою можливий подальший розвиток нашого суспільства.

Об'єктом дослідження є екологічна свідомість та екологічна культура населення м. Тернополя та Тернопільського району. Предмет дослідження - ставлення населення до природи, проблем довкілля та характеру відносин суспільства з навколишнім середовищем. Мета дослідження - розробка моделі ставлення громадян до навколишнього середовища та екологічних проблем суспільства.

Свідомість визначають як узагальнене, оціночне та цілеспрямоване відображення дійсності в її конструктивно-творчому перетворенні, у випереджальному мислительному моделюванні дій, у передбаченні їх наслідків, у раціональному регулюванні та самоконтролі діяльності [2].

Фундаментом екологічної свідомості є екологічні знання, які поряд з екологічним мисленням, світоглядом, етикою і культурою є компонентами екологічної освіти.

Екологічна освіта на порозі II-го тисячоліття стала необхідною складовою гармонійного, екологічно безпечного розвитку. Екологічне виховання та інформування населення, підготовка висококваліфікованих фахівців названі у програмних документах найвизначнішого міжнародного форуму в Ріо-де-Жанейро, присвяченого навколишньому середовищу і сталому розвитку, одним із найважливіших і необхідних засобів здійснення переходу до гармонійного розвитку всіх країн світу. Це положення підкреслюється і в останніх міжнародних документах (міжнародний звіт "Ріо+5", "Керівництво з підготовки національних доповідей про виконання країнами" Порядку денного на 21 сторіччя" та ін.).

За критерієм носія в екологічній свідомості можна виділити такі форми:

- 1) індивідуальна екологічна свідомість, тобто сукупність уявлень, відчуттів, знань про особливості взаємодії суспільства та природи, що притаманні окремому індивіду, виражають його унікальність та неповторність.
- 2) масова екологічна свідомість - відображає притаманні певному суспільству чи великій соціальній групі (класу, нації, віковій групі і т.п.) уявлення про особливості взаємовідносин у системі «суспільство-природа». Масова екологічна свідомість не є середньою арифметичною індивідуальних екологічних свідомостей всіх членів суспільства чи соціальної групи, а виражає домінуючі, пануючі погляди [3].

Загальна модель ставлення населення м. Тернопіль та Тернопільського району до навколишнього середовища, екологічних проблем та характеру взаємодії суспільства з довкіллям представлена такими основними структурними елементами як ставлення до стану довкілля, оцінка респондентами власних можливостей впливу на стан довкілля і ін.

Серед актуальних економічних та соціально-політичних проблем екологічна проблема посідала п'яте місце за рівнем стурбованості, пропустивши вперед занепокоєність життєвим рівнем, безпекою країни, корупцією та духовністю.

В цілому 56% респондентів зазначили що їх турбує екологічна криза. При цьому ніхто не зазначив екологічну проблему як єдину.

Найбільше стурбовані екологічною ситуацією громадяни вікової категорії до 55 років, з вищою освітою, працівники сфери освіти, медицини, учні та студенти. Найменше екологічна ситуація турбує безробітних, підприємців, працівників виробничої сфери.

Це підтверджує думку, що ставлення населення до екологічних проблем опосередковане рівнем економічного розвитку суспільства. На прикладі українського суспільства підтверджено, що для членів суспільства з низьким рівнем економічного розвитку характерне переважання цінності росту добробуту над екологічними цінностями навіть попри незадоволеність станом довкілля.

Також враховуючи те, що країна фактично знаходиться в стані війни, то суспільство велику увагу приділяє безпеці країни.

Перед респондентами стояло питання: "Чи маєте Ви повну і достеменну інформацію про стан навколишнього середовища у місці вашого проживання?". 43,5% опитаних вважають, що не мають достатньої інформації про стан довкілля, 18,5% - мають, і 38 % не впевнені в цьому. Тут спостерігаємо суттєвий брак інформації про навколишнє середовище, важливого фактора який повинен суттєво впливати на екологічну свідомість..

Майже 79,2% опитаних тернополян помічають антропогенний тиск на довкілля зі сторони транспорту, що зрозуміло, адже більшість викидів у повітря в місті здійснює автотранспорт.

Не помічають забруднення зі сторони автотранспорту жителі населених пунктів, віддалених від Тернополя. Тільки 21,2% опитаних по району відзначають забруднення і руйнування навколишнього середовища зі сторони сільського господарства. Це при тому, що сільськогосподарські угіддя складають 76 % території області. Швидше за все, переважна більшість респондентів сприймає їх як елемент природи, а не техносфери. Суттєвий вплив, за уявленнями респондентів, на навколишнє середовище нашої області чинить побутова і комунальна сфера - 54,4%, промисловість - 20%.

Іншим критерієм визначення рівня екологічної компетенції громадян та типу екологічної свідомості була обізнаність з екологічними проблемами в місці їх проживання. Як показують проаналізовані дані опитування, найбільше населення Тернополя не задовольняє стан питної води близько 80%. Це питання дійсно гостро стоїть у місті, адже для питних потреб тернополяни переважно водопровідну воду не використовують. Сільське населення дані проблеми турбують значно менше.

Прохання оцінити стан довкілля дало наступні результати: лише 1% відзначив ідеальний стан навколишнього середовища (учні загальноосвітніх шкіл), 19,5 % - як задовільний, 57,5% незадовільний та 22% як небезпечний. Цікаво, що ті, хто задоволені станом навколишнього середовища, належать до наймолодшої вікової категорії, не мають вищої освіти, проживають поза межами міста Тернополя.

Більше половини респондентів (74%) вказала на цілковитий брак можливостей власного впливу на прийняття рішень в екологічній сфері.

Серед тих, хто не має ніяких шансів впливати на прийняття рішень, переважають працівники виробничої сфери та сфери торгівлі, пенсіонери та безробітні.

Про те, яким чином респонденти можуть впливати на процес прийняття рішень, спрямованих на розв'язання екологічних проблем, свідчать такі результати. Найприйнятнішою формою впливу респонденти вважають участь у вихованні школярів і студентів (33%) і найменше схильні відстоювати свої екологічні права та інтереси у громадських слуханнях (8%) і у судових органах (8,5%).

На запитання: «Як Ви вважаєте від кого залежить збереження природи?» респонденти обирали такі варіанти відповідей: 52,5% - від кожного члена суспільства, 19,5% - від держави, 13% - від сімейного виховання, решта (15%) припало на систему освіти, громадські організації та ведення екологічного бізнесу.

У дослідженні екологічну свідомість розглянуто як обов'язковий фактор становлення екологічного суспільства.

У сучасному світі екологічна свідомість поступово формує погляд, відповідно до якого для побудови екологічного суспільства необхідні не тільки економічні, але й політичні, соціальні і світоглядні зміни. Імперативом сучасної екологічної свідомості стає турбота про знаходження і збереження екологічної рівноваги. Екологічна свідомість стає не тільки відображенням труднощів, з якими стикається суспільство, а й сприяє суспільному розвитку. Вона відкрита для діалогу і визнання інтересів і "прав" не тільки суспільства, але й природи. У той же час екологічна свідомість не заперечує ролі людини, не закликає до пасивності й ігнорування досягнень науки і техніки. Вона розглядає людину і природу у світлі нових цінностей, а саме рівноправного розвитку суспільства і природи.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев И. Р., . Последняя цивилизация / И. Р. Алексеев, Л. В. Кейсевич Л. В. - К. : Наук. думка, 1997. - 411 с.
2. Дерябо С.Д., Экологическая педагогика и психология. / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 224 с.
3. Львовичкіна А.М. Основи екологічної психології : [ навч. посіб. ] / А. М. Львовичкіна – К.: МАУП, 2004. – 130с.

*Брикайло Ю., Кульченко І., Мельник М., Прінь Ю., Цідило Ю., Шелемей І.  
Науковий керівник – доц. Барна І. М.*

### **СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ЯКОСТІ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ: ЛОГІКА ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПРИКЛАДІ М. ТЕРНОПОЛЯ**

Сучасний стан довкілля часто виявляється таким, що не відповідає вимогам живих організмів до середовища. На кінець ХХ ст. навколишнє середовище стало незадовільним і для представників виду *Homo sapiens*. Як наслідок, людство почало шукати реальні шляхи розв'язання проблеми. Методом спроб і помилок людям вдалось зрозуміти, що жодна з проблемних ситуацій не може бути об'єктивно і адекватно вирішеною шляхом розгляду формальних показників, а вимагає проведення спеціальної різнобічної оцінки якості середовища життя, тобто необхідна інтегральна характеристика її стану. В цьому контексті доцільним є застосування системного аналізу якості середовища, який дозволяє відтворити цілісну картину досліджуваних явищ [1, С.153]. Запорукою успіху є розгляд об'єкта дослідження як системи [1, С.153]. Відтак, системний аналіз якості атмосферного повітря, як одного з компонентів, є складовою такого аналізу якості довкілля загалом. Його здійснення є вкрай *актуальним* зокрема і для м. Тернополя, особливо в сучасних умовах інтенсивного прогресуючого антропогенного навантаження на тлі ущільнення міської забудови та зростання частки автотранспорту.

Метою пропонованої статті є розроблення алгоритму здійснення системного аналізу якості атмосферного повітря на прикладі міста Тернополя.

Питаннями системного аналізу компонентів довкілля присвячені роботи вчених: Бараннік В.О., Дмитренко Т.В., Добровольського В. В. [2], Качинського А. Б., Колесника В. Е, Матковського Р. Б, Полішко Д.О., Яцишина А.В., Яцишиної, Т. М.[3]. Дослідженням якості атмосферного повітря займалися Александров І. О., Борецька О.Ю, Данилко В.К, Кравець О. О., Линюк О.Є., Яворська О.М. та інші.

Здійснення системного аналізу якості атмосферного повітря вимагає плідної співпраці колективу вчених, дослідників, які в рамках своєї спеціалізації спроможні реалізувати системний підхід. Загалом таке дослідження здійснюють поетапно. Одним з перших етапів системного аналізу якості атмосферного повітря міста Тернополя є складання реєстру підприємств та організацій, які функціонують в межах досліджуваної території та в межах суміжних адміністративних одиниць – районів, областей, які знаходять в зоні впливу переважаючих повітряних мас. Аби результати були об'єктивними необхідно врахувати галузі промисловості та характер викидів, які вони продукують. Беручи до уваги переважаючі західні вітри, обліку також підлягають виробництва, викиди яких приносяться у місто Тернопіль з заходу.

Коло таких господарських об'єктів легко отримати при накладанні карт «Клімат Тернопільської області» «Клімат Львівської області» на карту «Промисловий комплекс Львівської області», складену на основі